

Sygn. akt VI Ua 73/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2018r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Karolina Chudzinska - Koczorowicz

Sędziowie: SSO Jan Kalinowski

SSO Tomasz Mrugowski (spr.)

Protokolant – stażysta Katarzyna Słaba

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2018r. w Bydgoszczy

na rozprawie

sprawy z odwołania: K. C.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o świadczenie rehabilitacyjne

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B.

z dnia 19 września 2018r.

sygn. akt VII U 126/18

oddala apelację.

SSO Karolina Chudzinska – Koczorowicz

SSO Jan Kalinowski SSO Tomasz Mrugowski

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 25 stycznia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie art. 1 ust. 1, art. 2, art. 18 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa odmówił K. C. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego.

Wyrokiem z dnia 19 września 2018 r. Sąd Rejonowy w B. zmienił decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres 12 miesięcy poczynając od dnia następnego po zakończeniu pobierania zasiłku chorobowego, to jest od dnia 7 lutego 2018 r.

Sąd Rejonowy ustalił, że K. C. w okresie od 28 grudnia 2006 r. od 31 sierpnia 2017 r. pełnił służbę początkowo jako funkcjonariusz celny w (...) w T., a od dnia 1 marca 2017 r., jako funkcjonariusz celno-skarbowy w (...) w B.. Od dnia 1 marca 2017 r. ubezpieczony podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu,

natomiast nie podlegał obowiązkowemu, ani dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Ubezpieczony zachorował w sierpniu 2017 r., a od dnia 9 sierpnia 2017 r. był bez jakiegokolwiek przerwy niezdolny do pracy, co najmniej do dnia 6 lutego 2018 r., zaś 182 dniowy okres zasiłkowy upłynął z dniem 6 lutego 2018 r. Za sierpień 2017 r. ubezpieczony otrzymał uposażenie od I. (...)w B.. Stosunek służby K. C. wygasł na podstawie art. 170 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, z dniem 31 sierpnia 2017 r. Dnia 7 września 2017 r. ubezpieczony złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. o wypłatę zasiłku chorobowego za okres od 7 września do 28 września 2017 r. Kolejnymi decyzjami Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmawiał ubezpieczonemu prawa do zasiłku za wskazany i następne okresy, aż do dnia 5 lutego 2018 r. Wszystkie tego rodzaju decyzje zostały jednak zmienione wyrokami Sądu Rejonowego w B.(w sprawach sygn. akt VII U 944/17, VII U 1007/17, VII U 188/18, VII U 451/18). Stan zdrowia ubezpieczonego po wyczerpaniu zasiłku chorobowego czyni ubezpieczonego nadal niezdolnym do pracy, a dalsza rehabilitacja lecznicza rokując odzyskaniem zdolności do pracy w terminie 12 miesięcy świadczenia rehabilitacyjnego od dnia następnego po dniu zakończenia pobierania zasiłku chorobowego.

Tego rodzaju stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o wskazane okoliczności bezsporne oraz na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 18 października 2017 r. w sprawie VII U 944/17, wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 25 stycznia 2018 r. w sprawie VI Ua 73/17, wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 5 kwietnia 2018 r. w sprawie VII U 1007/17, zaświadczeń lekarskich o niezdolności do pracy, wyroku Sądu Okręgowego z dnia 12 lipca 2018 r. w sprawie VI Ua 37/18, wyroku Sądu Rejonowego w B.z dnia 5 kwietnia 2018 r. w sprawie VII U 188/18, wyroku Sądu Rejonowego w B.z dnia 18 czerwca 2018r w sprawie VII U 451/18, opinii sądowo – lekarskiej z dnia 16 marca 2018 r.

Sąd Rejonowy wskazał przy tak ustalonym, bezspornym stanie faktycznym, że zgodnie z brzmieniem art. 18 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, świadczenie rehabilitacyjne przysługuje ubezpieczonemu, który po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja rokując odzyskanie zdolności do pracy. Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje przez okres niezbędny do przywrócenia zdolności do pracy, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy (art. 18 ust. 2). Na mocy art. 22 ustawy przepisy o zasiłku chorobowym – art. 11 ust. 4, 12, 13 ust 1, 15 i 17 stosuje się odpowiednio do świadczenia rehabilitacyjnego. Rozważania dotyczące prawa odwołującego do zasiłku chorobowego odnoszą się również do prawa do świadczenia rehabilitacyjnego, a kluczowe dla rozstrzygnięcia było stwierdzenie, czy ubezpieczony był objęty ubezpieczeniem chorobowym.

Sąd Rejonowy zauważył, że ustawą z dnia z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw, w art. 13 uchylono pkt 12, co spowodowało, że od 1 stycznia 2018 r wśród osób, które podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu ustawa nie wymienia funkcjonariuszy służby celno – skarbowej, jednak z uwagi na datę powstania niezdolności do służby, do oceny prawa odwołującego do zasiłku chorobowego w związku z zastosowaniem art. 7 ustawy zasiłkowej stosował przepisy ustawy systemowej w brzmieniu obowiązującym na dzień zakończenia służby. Sąd Rejonowy powołała się dalej na Uchwałę SN z dnia 4 września 2014 r. (I UZP 1/14, OSNP 2015/2/23) oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2013 r. (I UK 125/13, OSNAPiUS 2014/9/486). W tym ostatnim wskazano na taką wykładnię art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej w związku z art. 13 pkt 12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wedle której funkcjonariusz Służby Celnej może nabyć prawo do zasiłku chorobowego po zakończeniu służby, jeżeli niezdolność do jej wykonywania powstała w okresie przed jej zakończeniem, nie doszło do przekroczenia okresu zasiłkowego wymienionego w art. 8 ustawy zasiłkowej i nie wystąpiły okoliczności negatywne, opisane w art. 12 - 17 ustawy. Poglądy te zachowały aktualność na tle przepisów dotyczących nowopowstałej Służby Celno-Skarbowej, które co do zasady, stanowią odwzorowanie norm dotyczących funkcjonariuszy celnych. W ich świetle i przy zastosowaniu zasady równego traktowania ubezpieczonych Sąd Rejonowy uznał, że brak było podstaw do odmowy prawa do świadczenia rehabilitacyjnego po ustaniu stosunku służby, albowiem niezdolność do jej wykonywania powstała w okresie przed jej zakończeniem i nie wystąpiły okoliczności negatywne, opisane w art. 12 - 17 ustawy zasiłkowej.

W apelacji, która od powyższego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. zarzucił on naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

- art. 1 ust. 1, art. 2 pkt 2, art. 18 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.2017.1368 ze zm.), art. 11 ust. 1 i 2 w związku z art.83 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2017.1778 ze zm.) poprzez przyjęcie, że funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej posiada tytuł do ubezpieczenia chorobowego i przysługuje mu prawo do zasiłku chorobowego po zwolnieniu ze służby, a po jego wyczerpaniu przysługuje mu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego, podczas gdy zgodnie z brzmieniem przepisu art. 6 ust. 1 pkt 18a oraz art. 12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej do dnia 1 stycznia 2018 r. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu a ubezpieczeniem chorobowym nie był objęty, a od dnia 1 stycznia 2018 r. w ogóle tym ubezpieczeniem nie podlega,

- art. 13 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2017. 1778 ze zm.) poprzez przyjęcie, że funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej posiada tytuł ubezpieczenia chorobowego i przysługuje mu prawo do zasiłku chorobowego po zwolnieniu ze służby, podczas gdy art. 13 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wskazuje jedynie okresy, w jakich poszczególne grupy pracownicze podlegają obowiązkowi określonego rodzaju ubezpieczenia, nie stanowi katalogu osób, które tym ubezpieczeniem podlegają, a ponadto został on zmieniony ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2017. 1321). W obecnym kształcie nie wymienia on funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej. Art. 13 ust. 1 pkt 12 z dniem 1 stycznia 2018 r. został uchylony.

Organ rentowy domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania, ewentualnie jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sadowi Rejonowemu w B.. W uzasadnieniu apelujący podkreślił, że zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne przysługuje osobie objętej ubezpieczeniem chorobowym, do których nie należy funkcjonariusz służby celno-skarbowej, który pełnił służbę do dnia 31 sierpnia 2017 r. i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, zdrowotnemu, nie był natomiast objęty ubezpieczeniem chorobowym. Art. 11 ustawy systemowej stanowi zamknięty katalog osób, które obowiązkowo lub dobrowolnie podlegają ubezpieczeniu chorobowemu. Funkcjonariusze służby celno-skarbowej ubezpieczeniom tym nie podlegają. Art. 13 ustawy systemowej określa jedynie okresy, w jakich poszczególne grupy pracownicze podlegają obowiązkowi określonego rodzaju ubezpieczenia, nadto od 1 stycznia 2018 r. uchylono pkt. 12 tego przepisu. Ze zmiany wynika, że w okresie od nawiązanie stosunku służby do dnia zwolnienia ze służby funkcjonariusz nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu. Skoro funkcjonariusz służby celno-skarbowej nie podlega ubezpieczeniu chorobowemu, to nie ma prawa do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego. Zarówno wcześniejszy stan prawny, jak i przepisy obowiązujące od dnia 1 stycznia 2018 r. nie pozwalają na przyznanie funkcjonariuszowi prawa do świadczenia, które przysługuje tylko w sytuacji wyczerpania zasiłku chorobowego. Ponadto wniosek o wypłatę świadczenia został złożony pod rządami ustawy zmieniającej, a do oceny jego zasadności należy przyjmować stan prawny obowiązujący w tym właśnie dniu, nie zaś w dniu wygaśnięcia stosunku służby.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Stan faktyczny przedmiotowej sprawy nie był sporny. K. C. w okresie od 28 grudnia 2006 r. od 31 sierpnia 2017 r. pełnił służbę początkowo jako funkcjonariusz celny w(...)w T., a od dnia 1 marca 2017 r., jako funkcjonariusz celno-skarbowy w (...) w B.. Ubezpieczony zachorował w sierpniu 2017 r., a od dnia 9 sierpnia 2017 r. był bez jakiegokolwiek przerwy niezdolny do pracy, co najmniej do dnia 6 lutego 2018 r., gdy upłynął 182 dniowy okres zasiłkowy. Stosunek służby K. C. wygasł, natomiast z dniem 31 sierpnia 2017 r. Stan zdrowia ubezpieczonego po wyczerpaniu zasiłku

chorobowego czynił ubezpieczonego nadal niezdolnym do pracy, a dalsza rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskaniem zdolności do pracy w terminie 12 miesięcy od dnia następnego po dniu zakończenia pobierania zasiłku chorobowego. Prawomocnymi wyrokami Sądu Rejonowego w B. zmieniono kolejną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. i przyznano mu prawo do zasiłku chorobowego za okres od 7 do 28 września 2017 r., od 29 września 2017 r. do 5 lutego 2018 i za dzień 6 lutego 2018 r.

Sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił trafnych ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, w apelacji nie podniesiono zaś zarzutów dotyczących tych ustaleń. Z tego względu uzasadnienie wyroku ograniczono na podstawie art. 387 § 2¹ k.p.c. jedynie do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Nie ulega, przede wszystkim wątpliwości, że jak trafnie przyjął Sąd Rejonowy, okoliczności prawne dotyczące uprawnienia do zasiłku chorobowego odnoszą się również do prawa do świadczenia rehabilitacyjnego. Prawo do świadczenia rehabilitacyjnego, podobnie jak prawo do zasiłku chorobowego przysługuje osobom objętym ubezpieczeniem chorobowym, stąd zachowują swój walor rozważania czynione już wielokrotnie przez Sąd Rejonowy i Sąd Okręgowy w B., w uzasadnieniach wyroków Sądu Okręgowego w B. w sprawach sygn. akt VI Ua 73/17, VI Ua 57/18, VI Ua 37/18. Sąd podziela wyrażone tam poglądy, podobnie jak leżące u ich podstaw zapatrywania wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2013 r. I UK 125/13 opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2014, Nr 9, poz. 137, str. 486. Zgodnie z nimi „ocena przysługiwania funkcjonariuszowi Służby Celnej prawa do zasiłku chorobowego po zwolnieniu ze służby powinna być dokonana z uwzględnieniem zasady równego traktowania ubezpieczonych (art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512 ze zm. w związku art. 2a, 11 i 13 pkt 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.). Podkreślić należy w szczególności zawarte uzasadnieniu ww. wyroku stwierdzenie iż „Ustawa o Służbie Celnej nie reguluje (...) sytuacji celnika, który stał się niezdolny do służby, jeżeli niezdolność do pracy z tej przyczyny trwa nadal po zwolnieniu ze służby, (...). Pragmatyki służbowe nie powinny regulować kwestii świadczeń z tytułu choroby poniżej standardu, wyznaczonego przez ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Brak unormowania spornej kwestii w ustawie o Służbie Celnej mógł być determinowany poglądem o komplementarnej regulacji zawartej w ustawie zasiłkowej.” W tym kontekście należy podkreślić, iż niewymienienie celników w art. 11 ust. 1 i 2 ustawy systemowej było konsekwencją tego, że w przypadku choroby funkcjonariusz otrzymuje uposażenie pieniężne finansowane przez budżet państwa, nie było, zatem potrzeby odprowadzania od niego składek na ubezpieczenie chorobowe (art. 9 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej). Należy też zaakcentować podobieństwo sytuacji ubezpieczonego do rozważanej w orzecznictwie sytuacji sędziego po ustaniu stosunku służbowego, które nie oznacza utraty tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym po ustaniu stosunku służbowego (wyrok SN z dnia 5 sierpnia 2014 r. I UK 5/14). Wyłączenie sędziów z systemu ubezpieczenia społecznego, w tym chorobowego, miało uzasadnienie ustrojowe, a odejście sędziego ze służby nie może pogarszać jego sytuacji, jako pracownika w ubezpieczeniach społecznych tak powszechnych, jako emerytalne i rentowe, zatem również chorobowe. W przeciwnym razie sytuacja byłego sędziego byłaby gorsza niż innego pracownika po ustaniu zatrudnienia. Negatywne twierdzenie skarżącego o niepodleganiu sędziego ubezpieczeniom społecznym jest więc zgodne z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych, ale tylko wtedy, gdy sędzia podlegał szczególnej regulacji PrUSP (art. 91). Gdy ta ostaną już nie działa, to status byłego sędziego w zakresie ubezpieczeń społecznych wynika z ubezpieczenia z tytułu pracowniczego zatrudnienia. Nie można twierdzić, iż do okresu ubezpieczenia społecznego nie zalicza mu się okresu zatrudnienia (służby).

Sąd podzielił poglądy, że zmiany dokonane w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych (uchylenie art. 6 ust. 1 pkt 18 a oraz 13 pkt 12) oraz w ustawie o Krajowej Administracji Skarbowej (wprowadzenie art. 250 a), które to zmiany weszły w życie 1 stycznia 2018 r., potwierdzają trafność wniosku o analogii sytuacji funkcjonariusza KAS do sytuacji byłego sędziego i zastosowanie także w tym wypadku art. 7 ustawy zasiłkowej. Od 1 stycznia 2018 r., bowiem po uchyleniu regulacji dotyczących funkcjonariuszy służby celno skarbowej w ustawie systemowej oraz wprowadzeniu

art. 250 a w ustawie o KAS określono status ubezpieczeniowy funkcjonariusza po ustaniu służby analogicznie do byłego sędziego (tak jak w przypadku byłego sędziego, składki po ustaniu służby przekazywane są na rzecz ZUS, co reguluje od 1 stycznia 2018 r. art. 250 a ustawy o KAS). Wykreślenie regulacji dotyczących funkcjonariuszy służby celno- skarbowej z ustawy systemowej zostało również skorelowane z wprowadzeniem powyższego przepisu w ustawie o KAS. Pozbawienie ubezpieczonego po ustaniu służby prawa do zasiłku chorobowego (poprzez wyłączenie możliwości stosowania art. 6 i 7 ustawy zasiłkowej) stanowiłoby, więc nieuzasadnioną dyskryminację tej grupy zawodowej naruszającą konstytucyjną zasadę równego traktowania obywateli (art. 32 ust. 1 Konstytucji) w zakresie konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego (art. 67 ust. 1 Konstytucji).

Nietrafny okazał się zarzut wysnuty z okoliczności, że wniosek o świadczenie rehabilitacyjne został złożony 15 stycznia 2018 r. Art. 61 b ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa reguluje, bowiem kwestię złożenia wniosku o świadczenie, nie reguluje natomiast przesłanek nabycia prawa do świadczenia. Zmiana ustawy systemowej nie miała, więc wpływu na utratę prawa do spornego świadczenia.

Z wymienionych względów uznając apelację organu rentowego za niezasadną Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO Karolina Chudzinska-Koczorowicz

SSO Jan Kalinowski SSO Tomasz Mrugowski